2. Įrankiai, padedantys prisitaikyti prie skirtingos mokymo(si) aplinkos

Pagalbinė pedagoginė medžiaga

Tikslas / Mokymosi tikslai

Šis dokumentas skirtas padėti pedagogams ir jaunimo darbuotojams naudoti parengtą medžiagą, kad nuotykių knygos būtų veiksmingos, pateikti strategijas, kaip integruoti nuotykių knygas į formaliojo švietimo pamokas ar neformaliojo švietimo jaunimo veiklas, bei praktiškai naudoti „Green Saga“ projekto priemones, pritaikytas įvairioms švietimo aplinkoms – tiek formalioms (tradicinėms klasėms), tiek neformalioms/informalioms (jaunimo darbui).

Tai viena iš trijų pagalbinių pedagoginių medžiagų, kurioje pateikiamos praktinės instrukcijos ir parengti naudoti moduliai (remiantis knygos „Maasana’s Challenge“ pavyzdžiu), pritaikomi tiek formalioje, tiek neformalioje aplinkoje.

Šiame skyriuje pateikiamos praktinės gairės, kaip pritaikyti užsiėmimus, skatinti įtraukųjį dialogą ir ugdyti aplinkosauginę pilietiškumą pasitelkiant prieinamą pedagogiką.

Naudodamiesi šia medžiaga, pedagogai ir jaunimo darbuotojai galės:

- Taikyti lankstų požiūrį, kuris užpildo spragą tarp formalaus mokymo klasėje ir neformalaus darbo su jaunimu.
- Pritaikyti ir tobulinti pedagogines medžiagas įvairiose mokymosi aplinkose (akivaizdžiai, nuotoliniu būdu, mišrių gebėjimų grupėse ir pan.) veikloms su įvairiomis amžiaus grupėmis (16–20, 21–26 ir pan.).
- Pereiti nuo statinio turinio prie įtraukiančių, prieinamų ir individualizuotų mokymosi patirčių.
- Naudoti įrankius atskirai arba kartu, pavyzdžiui, naudoti „Miro“ ir „PowerPoint“, kad parengtumėte pasakojimo juodraštį, „Canva“, kad jį suprojektuotumėte, ir „Audacity“, kad pridėtumėte įgarsintą versiją.

Įvadas

Pasakojimais grindžiamas aplinkosaugos ugdymas sudėtingus klimato duomenis paverčia suprantamais pasakojimais. Sekdami pagrindinio veikėjo kelionę per besikeičiantį kraštovaizdį, mokiniai emociniu lygmeniu susiejasi su mokslu, todėl pamokos įsimenamos geriau. Norint pritaikyti šias nuotykių kupinas istorijas įvairioms aplinkoms, galima naudoti įvairius įrankius.

Šiame skyriuje pateikiama:

- Konkrečias strategijas pedagogams ir jaunimo darbuotojams
- Praktinius metodus, kaip naudoti tam tikrus įrankius, siekiant prisitaikyti prie skirtingų mokymosi aplinkų
- Tris pritaikytinus užsiėmimų modelius, kuriuose naudojamas „Maasanos iššūkis“

Pedagoginės medžiagos skyriai

1 skyrius: Strategijos, kaip pritaikyti klimato kaitos nuotykių knygas skirtingoms mokymosi aplinkoms

Pateikti gaires ir praktinius patarimus pedagogams bei jaunimo darbuotojams, kaip pritaikyti klimato kaitos medžiagą (klimato kaitos nuotykių istorijas) prie skirtingų mokymosi aplinkų – tiek formaliojo (mokyklos mokymo programa), tiek neformaliojo (jaunimo darbas).

Klimato kaitos nuotykių knygų pritaikymas reikalauja pereiti nuo struktūruoto, su mokymo programa suderinto mokymosi mokyklose prie lanksčios, jaunimo iniciatyva vykdomos pažinties neformaliose aplinkose. Nors abiejose aplinkose pasakojimai naudojami empatijai ir veiklumui ugdyti, jų taikymas orientuotas į skirtingus tikslus: akademinę integraciją ir socialinį įgalinimą.

1. **Formalioji švietimo aplinka (klasė)**

Mokyklose klimato kaitos nuotykių knygos tarnauja kaip atramos, padedančios pasiekti standartizuotus mokymosi tikslus įvairiose disciplinose.

- **Tarpdisciplininė integracija:** pasinaudokite pasakojimu, kad susietumėte dalykus. Pavyzdžiui, knygos veiksmo vietą panaudokite **geografijos** pamokose (klimato zonų žemėlapių sudarymui), siužetą – **gamtos mokslų** pamokose (šiltnamio efekto analizei), o veikėjus – **anglų kalbos pamokose** (klimato pabėgėlių istorijų tyrinėjimui).
- **Tyrimais grindžiami projektai:** pereikite nuo knygoje aprašytų išgalvotų iššūkių prie realaus pasaulio tyrimų. Mokiniai gali pradėti nuo istorijoje pateiktos problemos, o tada atlikti **praktinius tyrimus,** pavyzdžiui, matuoti vietos biologinę įvairovę arba žaisti atliekų rūšiavimo žaidimus.

- **Struktūruotas raštingumo ugdymas ir etika:** Naudokite „populiariąją literatūrą“ (komercinę grožinę literatūrą), kad skatintumėte rašytinį išraiškos gebėjimą ir diskusijas apie **sociologines bei mokslines problemas**, pavyzdžiui, klimato teisingumo ir ekonominių poreikių pusiausvyros svarstymą. Tai reiškia, kad naudojant įtraukiančias grožines knygas mokiniai mokosi skaityti, rašyti ir kritiškai mąstyti apie sudėtingas realaus pasaulio problemas – bei apgalvotai jas aptarti ir diskutuoti.
- **Skaitmeniniai ir žaidybiniai papildymai:** Papildykite skaitymą klimato modeliavimo programine įranga ar simuliacijomis, kad nematomos sąvokos, pavyzdžiui, anglies ciklai, taptų matomos ir interaktyvios.

2. **Neformalusis darbas su jaunimu**

Dirbant su jaunimu, dėmesys sutelkiamas į asmenybės ugdymą, bendruomenės veiklą ir „ekologinio nerimo“ mažinimą per aktyvias veiklas, kuriose dalyvauja daug jaunimo.

- **Jaunimo iniciatyvos:** Naudokite knygoje aprašytą „herojaus kelionę“ kaip šabloną, pagal kurį jaunuoliai galėtų kurti savo **bendruomenės projektus**. Tai įgalina juos pereiti nuo pasyvaus „apmąstymo“ prie aktyvaus „problemų sprendimo“.
- **Vietos ir lauko mokymasis:** susiekite knygų temas su vietos aplinka, rengdami **pasivaikščiojimus gamtoje** ar „ekologinius žaidimus“, kurie padeda užmegzti emocinį ryšį su gamta.
- **Saugios dialogo erdvės:** Naudokite pasakojimus, kad klimato poveikį pavaizduotumėte kaip žmogišką reiškinį. Tai leidžia jauniems žmonėms aptarti savo **asmenines patirtis ir nerimą** atsipalaidavusioje, nevertinančioje aplinkoje.
- **Gynimas ir lyderystė:** Naudokite knygas apie klimato politiką, kad padėtumėte jaunuoliams knygose aptariamas teisingumo temas paversti realiais **politiniais veiksmų planais**.

Tema	Formalusis švietimas	Neformalusis darbas su jaunimu

Pagrindinis tikslas	Akademinis raštingumas ir mokslinės žinios	Įgalinimas, savarankiškumas ir socialiniai ryšiai
Metodas	Su mokymo programa susieti moduliai ir vertinimai	Atradimais grindžiamos ir jaunimo iniciatyva vykdomos veiklos
Vieta	Vyksta klasėje (su keliais išvykimais)	Gamtos, lauko arba bendruomenės erdvės
Rezultatas	Sudėtingų STEM ir socialinių sąvokų įsisavinimas	Ekologinio nerimo ir poveikio bendruomenei mažinimas

2 skyrius: Pagrindiniai principai, kaip prisitaikyti prie skirtingų mokymosi aplinkų

1. **Formalusis švietimas klasėje**
    - Struktūruotas, mokymo programa grindžiamas mokymasis.
    - Dėmesys skiriamas akademiniams įgūdžiams.
    - Vadovaujamas mokytojo, orientuotas į vertinimą.
    - Kognityviniai įgūdžiai, ugdomi klasėje.

2. **Neformalusis/neformalus švietimas (darbas su jaunimu)**
    - Savanoriškas, orientuotas į jaunimą.
    - Remiantis patirtimi, dažnai vyksta neformaliose aplinkose (jaunimo centruose, bendruomenės projektuose).
    - Skatinantis asmeninį, socialinį ir emocinį vystymąsi.

3. **Pagrindiniai principai, padedantys prisitaikyti prie abiejų mokymosi aplinkų**

- Ugdykite mokinio autonomiją: prisiimkite atsakomybę, atpažinkite savo mokymosi preferencijas (vizualines, audialines, kinestetinės) ir supraskite, kurios iš jų konkrečiose situacijose jums tinka geriausiai.
- Taikykite daugialypės mokymosi strategijas (įtraukite kelis pojūčius, konvertuokite informaciją iš vieno formato į kitą, pvz., žodinę paskaitą paverskite vaizdine schema).
- Pasinaudokite skaitmeniniu ir fiziniu lankstumu (sutvarkykite savo fizinę erdvę taip, kad būtų kuo mažiau trukdžių, aktyviai naudokite skaitmenines priemones, pritaikydami jas savo mokymosi poreikiams).
- Ugdykite aktyvų įsitraukimą ir bendradarbiavimą (darykite užrašus, užduokite klausimus, dalyvaukite diskusijose, dirbkite kartu grupėje).
- Ugdykite augimo mąstyseną (laikykite naujus mokymosi formatus galimybėmis tobulėti, aktyviai dalyvaukite bendradarbiavimo užduotyse).
- Taikykite pagrindinius pedagoginius principus (mokinį laikykite patirties centre, iš karto pritaikykite metodus ar medžiagą, kad patenkintumėte kylančius poreikius, pateikite informaciją visomis formomis – vizualine, garsine ir kinestetinė, perkelkite dėmesį nuo mokytojo kalbos į mokinio įsitraukimą, leiskite mokiniams stebėti savo pažangą per vertinimą).

Išsamesnę informaciją galite rasti 6-ajame pamokiniame modulyje: „Pasakojimų pritaikymas skirtingiems mokymosi stiliams ir amžiaus grupėms (16–26 metai)“, 5-ajame pamokiniame modulyje: „Skaitmeninių ir multimedijos priemonių naudojimas pasakojimams, skirtas skirtingiems mokymosi stiliams ir amžiaus grupėms (16–26 metai)“ bei 14-oje sekcijoje: „Pasakojimo pritaikymas prieinamumui ir besimokantiems su specialiais mokymosi poreikiais“.

4. **Įvairūs įsitraukimo būdai**
   - Leiskite besimokantiesiems atsakyti raštu, piešdami, žodžiu arba naudodami skaitmenines priemones.
   - Siūlykite alternatyvas skaitymui, klausymui ir praktinėms užduotims.
   - Kiekvienai veiklai visada siūlykite bent du išraiškos būdus.

5. **Kognityvinės apkrovos valdymas**
   - Suskirstykite užduotis į mažesnius, nuoseklius etapus.

- Venkite nereikalingų dėmesį blaškančių veiksnių (animacijų, garsų, mirksinčių elementų).
- Pakartokite instrukcijas ir patikrinkite, ar viskas suprasta.
- Įtraukite struktūrizuotas pertraukas po kiekvieno siužeto posūkio taško ar svarbaus sprendimo.

6. **Aktyvi refleksija ir dalyvavimas**
    - Naudokite vizualias užuominas, nukreipiančius klausimus arba protines žemėlapius.
    - Skatinkite besimokančiuosius išreikšti sunkumus ar sprendimus jiems priimtina forma.

2. Praktinės strategijos pedagogams ir jaunimo darbuotojams

Strategija	Kaip taikyti	Pastabos / pavyzdžiai
Medžiagos peržiūra	Prieš pamoką suteikite galimybę susipažinti su turiniu naudodami skaitmenines priemones, vaizdo įrašus ar pagrindinių žodžių sąrašus, kad būtų sukurtos pagrindinės žinios	Nustatykite sudėtingus kalbos elementus, ilgus nurodymus ar neaiškias užduotis
Suteikite pagalbą	Naudokite pažįstamus kontrolinius sąrašus arba remkitės patirtimi, kad paaiškintumėte naujas, sudėtingas sąvokas	Siūlykite sakinių pradžias, diagramas ar vizualias užuominas

Lankstus grupių sudarymas	Grupuokite besimokančiuosius pagal įgūdžius arba projekto poreikius	Tai sumažina spaudimą ir užtikrina bendramokslių paramą
Daugiakryptis mokymas	Aiškinkite temą naudodami visus tris informacijos pateikimo būdus – vizualinį, garsinį ir kinestetinį	Palaiko skirtingus mokymosi stilius ir specialiųjų mokymosi poreikių (SLD) reikalavimus
Patikrinkite, ar mokiniai suprato	Paprašykite mokinių savarankiškai apmąstyti temą, aptarti poromis ir pasidalinti įžvalgomis su visa grupe.	Tai gali būti žodinis, rašytinis arba iliustruotas pristatymas
Kartokite ir pritaikykite	Naudokite „Padlet“, kad užtikrintumėte kuo didesnį didelės grupės dalyvių įsitraukimą.	Naudokite stebėjimą, paprastas atsiliepimų formas arba mokinių apmąstymus

3. Sprendimai skirtingoms mokymosi aplinkoms ir veiksmų modeliai

Norėdami pritaikyti klimato kaitos „nuotykių istorijas“ įvairiose mokymosi aplinkose, pedagogai ir jaunimo darbuotojai gali naudoti įvairias įtraukiančias skaitmenines priemones, skirtas veiklai patalpose, bei patirtines, su konkrečia vieta susijusias veiklas lauke. Tikslas – pereiti nuo abstrakčios teorijos prie sprendimais grindžiamo aktyvumo.

Klasėse ar jaunimo centruose pedagogai ir jaunimo darbuotojai gali naudoti technologijas, kad nematomi klimato pokyčių padariniai taptų matomi ir interaktyvūs. Interaktyvios pasakojimo platformos gali būti naudojamos tam, kad mokiniai galėtų kurti žemėlapiuose pagrįstus nuotykius, kuriuose multimedijos priemonėmis būtų atsekami vietiniai klimato pokyčių padariniai. Virtuali ir papildyta realybė gali būti naudojama tam, kad mokiniai būtų perkelti į tokias ekosistemas kaip tirpstantys ledynai vietinių gyventojų teritorijose, siekiant ugdyti empatiją per įsitraukimą. Mobiliosios programėlės gali būti naudojamos vietos biologinei įvairovei stebėti, o mokiniai gali vadovauti tyrimų užduotims, pavyzdžiui, naudodami nešiojamus prietaisus sudaryti CO2 pasiskirstymo aplink savo mokyklą žemėlapį. Jaunimas gali

būti skatinamas mokyklos teritoriją paversti „klimato prieglobsčiais“ arba apdulkintojams palankiomis buveinėmis, taip paverčiant „nuotykį“ apčiuopiamais bendruomenės veiksmais. Ekologinį nerimą galima įveikti pabrėžiant teigiamus veiksmus ir geriausios praktikos pavyzdžius, o ne tik pesimistinius faktus.

2 skyrius: Pavyzdiniai moduliai

1. Modulių pritaikomumas įvairioms aplinkos temoms

Toliau pateiktuose trijuose užsiėmimų pasiūlymuose kaip pavyzdys naudojama istorija „Maasanos iššūkis“. Šis pasirinkimas padeda konkrečiai parodyti, kaip dirbti su tam tikra „Nuotykių knyga“.

Nepriklausomai nuo temos, mokymo logika išlieka ta pati. Kiekvienas modulis prasideda pasakojimo situacija, kurioje pateikiamas konfliktas ar dilema; toliau vyksta vadovaujamas skaitymas ir paaiškinimai; skatinama analizė naudojant struktūrizuotus klausimus; skatinama asmeninė ir kolektyvinė refleksija; o baigiama raginimu imtis konkrečių veiksmų.

„Maasanos iššūkis“ sutelkia dėmesį į keletą tarpusavyje susijusių temų, įskaitant vietinių gyventojų teises, aplinkos apsaugą, klimato kaitą, retųjų žemių kasybą, kultūrinį paveldą, perėjimą prie ekologiškos ekonomikos ir bendruomenės iniciatyvas.

Kitos istorijoje nagrinėjamos temos apima Galimos Grenlandijos nepriklausomybės klausimą, inuitų žvejybą, geopolitinę situaciją, tvaraus vystymosi „žaliąjį plovimą“ ir pan. Todėl tarp įvairių veikėjų ir interesų kyla konfliktai, turintys giluminį poveikį aplinkos apsaugai ir klimato kaitos švelninimui.

Šioje pagalbinėje medžiagoje aptariamos trys pavyzdinės sesijos, pritaikytos skirtingoms mokymosi aplinkoms bei skirtingo amžiaus jauniems dalyviams. Viena iš jų skirta formaliojo švietimo aplinkai – 16–18 metų amžiaus vidurinių mokyklų/gimnazijų moksleiviams, kita – 19–26 metų amžiaus universitetų studentams, o trečioji – 18–26 metų amžiaus jaunuoliams, dalyvaujantiems neformaliojo švietimo veikloje jaunimo darbo srityje.

Pavyzdinė sesija Nr. 1 – Knygos „Maasana’s Challenge“ naudojimas su 19–26 metų amžiaus universiteto studentų grupe.

Mokymosi tikslai:

1. Analizuoti vietinių gyventojų požiūrį į aplinkos ir paveldo apsaugą

2. Nustatyti išteklių gavybos, klimato kaitos ir kolonializmo poveikį vietinių tautų teritorijoms.

3. Sukurti advokatavimo priemones, remiantis nuotykinio klimato kaitos romanu „Maasana’s Challenge“

1. Konteksto apibrėžimas ir įžanginis klausimas (15 minučių)

Užduotis: „Kas yra žemė?“

Parodykite knygos viršelį arba citatą iš knygos. Paprašykite universiteto studentų užrašyti pirmuosius tris žodžius, kurie ateina į galvą, kai jie galvoja apie „žemę“. Aptarkite, kuo šie žodžiai skiriasi nuo vietinių gyventojų požiūrio į žemę kaip į gyvą giminaitį ar atsakomybę.

Pristatykite idėją, kad čiabuvių tautos yra „pirmasis liaudies judėjimas“, iškėlęs aplinkos teises į tarptautinį lygmenį, pavyzdžiui, į Jungtines Tautas.

Klausimas, skatinantis tyrinėjimą: *„Ar aplinka turi teises, kurias turėtų ginti įstatymas?“*

1-asis pavyzdinis scenarijus – įrašas apie inuitų dilemą dėl retųjų žemių kasybos Grenlandijoje

Tyrėjas ar žurnalistas apsilanko Grenlandijoje, kad užfiksuotų retųjų žemių kasybos ir tirpstančio ledo padarinius. Jie rodo dramatiškus inuitų bendruomenių ir Arkties kraštovaizdžių vaizdus, tačiau nepateikia inuitų nuomonių ir negina vietinių gyventojų teisių.

Klausimas: Ar tai didina sąmoningumą, ar išnaudoja tragediją?

2-asis pavyzdinis scenarijus – retųjų žemių kasybos „žaliasis plovimas“

ES pasirašė susitarimo memorandumą su Grenlandija dėl bendradarbiavimo kasybos srityje. Šalininkai teigia, kad tai yra tvaru ir būtina siekiant ekologiško perėjimo, nes Grenlandija yra labai svarbi ES retųjų žemių elementų tiekėja. Kritikai teigia, kad retųjų žemių gavybos, skirtos ekologiškoms technologijoms, pavadinimas „ekologiška“ ignoruoja aplinkos sąnaudas, o tai jie vadina „ekologiniu plovimu“.

Klausimas: Kas yra atsakingas už aplinkosaugos informacijos tikrinimą?

3-iasis pavyzdinis scenarijus: Grenlandijos paradoksas

Klimato kaita Grenlandijoje tirpdo ledą, sudarydama sąlygas išgauti medžiagas, skirtas sustabdyti klimato kaitą, o tai savo ruožtu kelia pavojų, kad vietinė aplinka Grenlandijoje dar labiau pablogės. Taigi tirpstantis ledas iš tiesų sudaro sąlygas intensyvesnei retųjų žemių žvalgymui, tačiau taip pat sukuria didelį etinį ir aplinkosauginį paradoksą.
Klausimas: Ar pastangos užtikrinti medžiagų tiekimą pasauliniam perėjimui prie ekologiškos ekonomikos yra vertos rizikos, kad

2. **Vadovaujamas skaitymas (20–25 minutės)**

Perskaitykite garsiai pagrindines ištraukas iš knygos „Maasana’s Challenge“, sutelkdami dėmesį į fragmentus, kuriuose aprašomi pasakojimo lūžiai. Atkreipkite dėmesį į šiuos pagrindinius aspektus:

- **1-asis dėmesio taškas – sprendimų priėmimas:** kaip vietinių gyventojų balsai yra ignoruojami arba įtraukiami į sprendimų priėmimo procesus, susijusius su jų pačių ekonomika?
- **Dėmesio taškas Nr. 2 – Ekonominiai ir kultūriniai kompromisai:** Palyginkite inuitų požiūrius – daugelis inuitų palankiai žiūri į vietos valdžios kontroliuojamą kasybą, kuri sukuria darbo vietas, tačiau priešinasi užsienio įmonių vykdomai kasybai, kuri gali pakenkti tradiciniams pragyvenimo šaltiniams, pavyzdžiui, medžioklei ir žvejybai.
- **Dėmesio taškas Nr. 3 – „Pasirinkimo“ galia:** aptarkite alternatyvius būdus, kaip Grenlandija gali plėtoti savo ekonomiką nekenkdama savo gyvenamajai aplinkai.

3. **Aplinkosaugos veiksmų dirbtuvės (30 minučių)**

   Užduotis – „Nuo analizės iki advokatavimo“: suskirstykite mokinius į mažas grupes.

   Užduotis: Grupės turi sukurti „veiksmų planą“, įkvėptą knygos. Jos turi pasirinkti vieną scenarijų iš teksto, kuriame žemei gresia pavojus dėl galimos retųjų žemių kasybos, ir sukurti:

   - **Strateginį veiksmą:** nesmurtinį veiksmą (pvz., teisinį, skaitmeninį, meninį).
   - **Pareiškimas apie paramą:** kaip jie, kaip ne vietiniai gyventojai ar jauni sąjungininkai, paremtų šią akciją?

   Ištekliai: naudokitės Jungtinių Tautų principais ir sistemomis, susijusiomis su vietinių tautų laisvu, išankstiniu ir informuotu sutikimu (FPIC).

4. **Rezultatų pristatymas (15 minučių)**

   Kiekviena grupė trumpai pristato savo strategiją **Diskusija:** Kaip šios strategijos stiprina bendruomenės žemės tvarkymą?

5. **Asmeninė ir grupinė refleksija** (15 minučių)

Asmeninė refleksija (laisvas rašymas): „Dabar, kai tai žinau, ką dėl to darysiu?“

Grupinė refleksija (diskusija ratu): Aptarkite aplinkos niokojimą ir tai, kaip Europos pilietinė visuomenė ir Grenlandijos inuitai gali bendradarbiauti.

Pagrindinė užbaigimo tema: Perėjimas nuo aplinkos krizės liudininkų prie žemės apsaugos bendrininkų.

2-osios sesijos pavyzdys – knygos „Maasana’s Challenge“ naudojimas su 16–18 metų amžiaus moksleivių grupe.

1. Kontekstinis įvadinis apibendrinimas (20 minučių)
Nustatykite pasakojimo istorinį ir teisinį kontekstą. Remkitės JT deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių, susiekite ją su istorijos (Amerikos atradimas/kolonizacija) ir geografijos (Skandinavijos bei Šiaurės Amerikos gamtiniai ir ekonominiai ypatumai) temomis.

Pristatykite sampratą, kad čiabuviams žemė yra ne tik išteklius, bet ir žinių sistemos bei tapatybės šaltinis.

Trumpai apibūdinkite kolonizacijos poveikį inuitų bendruomenėms Grenlandijoje ir kitur, sutelkdami dėmesį į dabartinę padėtį.

2. Analitinis skaitymas (45 minutės)
Susidarykite grupes po ne daugiau kaip 5 dalyvius ir paprašykite jų perskaityti pasakojimą „Maasana’s Challenge“. Pasirūpinkite, kad grupėje visi dalyviai vienodai prisidėtų.

Dalyviai analizuoja:

- dabartinę Grenlandijos inuitų tautos padėtį
- Grenlandijos ir ES susitarimą dėl kasybos – privalumus ir trūkumus
- „Žaliąjį plovimą“, pasireiškiantį kaip ekonominę pažangą tik nedaugelio labui
- Pilietinės visuomenės svarbų vaidmenį aplinkos apsaugoje

Naudokite gaires:

- Kokia yra pagrindinė „Maasana's Challenge“ istorijos dilema?
- Kam naudingi tokie ekonominiai susitarimai?
- Koks gali būti jaunų inuitų, tyrėjų, aktyvistų ir bendruomenės narių vaidmuo saugant savo žemę ir ateitį?
- Kodėl svarbu saugoti Grenlandijos ledyną?

Susirinkite visa grupe ir aptarkite atsakymus. Grįžkite prie lipduko ir patikrinkite, ar pirmasis klausimas atitinka analizės rezultatus.

3. Tapatybės ir atsakomybės pratimas (25 minutės)

Kiekvienas dalyvis atskirai skiria laiko apmąstymams ir užpildo šią užduotį:

- Mano, kaip individo, vaidmuo aplinkos apsaugoje:
- Mano žinios apie skaitmenines priemones, skirtas aplinkosaugos tikslams:
- Mano atsakomybė ir įsipareigojimas atitaisyti žalą vietos kontekste
- Vienas prieštaravimas, kurį pastebiu:

Būtinai įtraukite kartų ryšį tiek vietos, tiek tarptautiniu lygmeniu. Aptarkite praeities, dabarties ir ateities kartų atsakomybę už gamtos apsaugą tiek individualiu, tiek grupiniu lygmeniu. Dalyviai patys turi nuspręsti, ar nori pasidalinti savo atsakymais, ar ne.

4. Veiksmų planavimas (45 minutės)

Grupėse dalyviai parengia visuotinę advokatavimo strategiją, kaip veiksmingai sujungti Europos pilietinę visuomenę su Grenlandijos ir kitur gyvenančiomis čiabuvių tautomis.

- Kas daro čiabuvių tautų kovą autentišką?
- Kokio „žaliojo plovimo“ reikėtų vengti ES ir Grenlandijos kasybos susitarime?
- Kaip ES pilietinė visuomenė gali paremti čiabuvių tautas?
- Kokias skaitmenines priemones jauni žmonės gali panaudoti šiuo tikslu?

Kiekviena grupė:

1. Sukuria kampanijos koncepciją konkrečiai problemai – pavyzdžiui, kaip kasybos tarša gali kelti grėsmę inuitų tradiciniam gyvenimo būdui ir žvejybai

2. Užtikrina įtrauktį ir dalyvavimą, įtraukdama įvairias nuomones
3. Nustato siūlomo veiksmo stebėsenos ir vertinimo tikslus.

Šios veiklos tikslas – leisti Europos studentams įsijausti į vietinių tautų padėtį ir rasti bendrą pagrindą tarp vietinių tautų ir Europos pilietinės visuomenės aplinkos apsaugos bei klimato kaitos švelninimo klausimais.

4. Rezultatų pristatymas (20 minučių)
Kiekviena grupė pristato savo veiksmų planą, pasitelkdama pasakojimo metodą, siekdama sukurti empatiją ir supratimą. Dalyviai taip pat pateikia po vieną galimo sprendimo pasiūlymą ir nurodo bent vieną jo privalumą bei vieną trūkumą.

Po to seką konstruktyvi atsiliepimų sesija, kurioje daugiausia dėmesio skiriama siūlomų veiksmų įgyvendinamumui ir jautrumui

Rekomenduojama naudoti 7-ąjį vadovėlį: „Jaunimo grupių diskusijų ir problemų sprendimo užduočių moderavimas“.

5. Asmeninė ir grupinė refleksija (10 minučių)
Mokiniai parašo trumpą asmeninę refleksiją apie tai, kaip knyga pakeitė jų požiūrį į aplinkos apsaugą, įtraukiant į ją vietinių tautų kovas. Pabaigoje grupės aptaria, kaip stipresni asmenys ir šeimos prisideda prie atsparių bendruomenių kūrimo.

3-iosios sesijos pavyzdys – knygos „Maasana’s Challenge“ naudojimas dirbant su mišria grupe (19–26 m.) ir mokymosi sunkumų turinčiais mokiniais jaunimo organizacijoje.

1. Įvadinė vaizdinė istorija (15 minučių)
Dalyviai supras gilų ryšį tarp čiabuvių tautų ir jų žemės, priežastis, kodėl ją reikia saugoti, ir sukurs bendrą vaizdinį kūrinį, atspindintį šį supratimą. Vietoj to, kad pradėtumėte nuo skaitymo:

- Parodykite nuotraukas, kuriose vaizduojami Grenlandijos inuitų jaunuoliai ar bendruomenės nariai, užsiimantys su žeme susijusia veikla (pvz., žvejyba, medžioklė) arba aplinkos apsaugos veikla. (jas galite sukurti naudodamiesi 3 sekcijos 1 ir 2 užduotimis: pagrindinio veikėjo „Klimato herojaus“ kūrimas)

- Paklauskite: „Ar žemė yra tik išteklius, ar ji yra mūsų mokytoja, suteikianti pamokas apie gamtą ir tvarumą?“

Nustatykite bendradarbiavimo toną, skatindami dalyvius „Motiną“ Žemę ir kūriniją laikyti svarbesniais už žmones.

2. Bendras skaitymas su pauzėmis (25 minutės)

Skaitykite skaitmeninę knygą individualiai, o tada vienas asmuo ją perskaito garsiai, sutelkdamas dėmesį į vizualų pasakojimą (iliustracijas). Sustokite, kai sužinosite apie veikėjo kasdienę veiklą – sustokite prie konflikto (kodėl svarbu, kad vietiniai gyventojai saugotų savo žemę ir šventas vietas? Kodėl svarbu, kad vietiniai gyventojai ir Europos pilietinė visuomenė susivienytų klimato kaitos, aplinkos apsaugos ir pan. klausimais?

3. Įtraukiantis grupinis projektas (40 minučių)

Veikla: „Sukurkite vietinių gyventojų aplinkos gynėją, įkvėptą Maasanos profilio“ (galite naudoti 3 seką: pagrindinio veikėjo „Klimato herojaus“ kūrimas)

Metodika: Susiskirstykite į mažas grupes, kad sukurtumėte „Photo Voice“ arba „Visual Story“ projektą, kuriame dalyviai įsijaus į inuitų vaidmenį.

Užduotis: Grupės nupieš, sukurs koliažą arba nufotografuos sceną, iliustruojančią:

1. Žemę, kurią myli vietiniai gyventojai.
2. Grėsmę vietinių gyventojų žemei.
3. Vietinių gyventojų bendruomenę, saugančią žemę.

Įtrauktis: Pateikite įvairias priemones (piešimo įrankius, skaitmenines priemones), pritaikytas skirtingiems mokymosi stiliams.

4. Pristatymas (20 minučių)

Kiekviena grupė pristato savo vizualinį darbą, paaiškindama, kuo remdamasi sukūrė „Maasanos iššūkio“ sceną

Rato protokolas: dalijimuisi naudokite pokalbių rato formatą (jei jaučiatės patogiai). Tai skatina pagarbą ir gilų klausymąsi.

Bendramoksliai pateikia atsiliepimus:

- 1 privalumas

- 1 klausimas
- 1 pasiūlymą

Diskusijos klausimai:

- Kas jus nustebino šioje istorijoje ar jūsų projekte?
- Kaip galime paremti inuitų vadovaujamą aplinkos apsaugą mūsų bendruomenėje?

Atsiliepimus galima pateikti naudojant „Post-it“ lipdukus, skaitmenines formas, pvz., „Kahoot“, emodžius...

5. Bendras apmąstymas (20 minučių)

Individualus apmąstymas (dienoraščio rašymas / tylos laikas):

- Užduotis*:* „Ką aš padarysiu, kad elgčiausi pagarbiau su žeme, kurioje gyvenu?“

Bendras apmąstymas (baigiamasis ratas):

- *Klausimas:* „Kaip vietiniai gyventojai ir Vakarų pilietinė visuomenė gali bendradarbiauti, kad taptų geresniais sąjungininkais?“

Uždarymas: Baigiamoji kalba, kurioje dar kartą patvirtinamas įsipareigojimas gerbti čiabuvių išmintį, teises į žemę ir aplinkos apsaugą.

Rekomenduojama taip pat naudoti 7-ąjį vadovėlį: „Jaunimo grupių diskusijų vedimas ir problemų sprendimo užduotys“.

Tikėtini rezultatai / Išvados

Naudodamiesi šiais įtraukiais užsiėmimų modeliais, pedagogai:

- padidins mokinių įsitraukimą per praktines veiklas
- Gebės pasinaudoti pagrindine idėja, kad mokytų įvairių sričių ir mokyklinių dalykų.
- užtikrins temos prieinamumą, naudodami įvairias priemones

- Skatins mokinių iniciatyvą tyrinėti ir veikti, o ne tik perteiks faktus

Mokiniai:

- Atsisakys apokaliptinių pasakojimų ir pereis prie į veiksmus orientuotų nuotykių istorijų
- Įgis daugiau iniciatyvos ir savarankiškumo, nes pamatys tiesioginį savo pasirinkimų poveikį
- Susies pasaulinius reiškinius su artima vietine realybe.
- Stiprins emocinį ryšį su gamtos problemų sprendimais

Pagrindinis klimato kaitos istorijų pritaikymo tikslas – paversti švietimą iš pasyvaus žinių perdavimo į prisitaikymo ir atsparumo transformacijos įrankį. Teikdami pirmenybę vilties ir vietos aktualumui, o ne baimei ir abstraktiems duomenims, pedagogai gali paruošti kartą, kuri klimato veiksmus vertina kaip galimybę inovacijoms ir lyderystei, o ne kaip neįveikiamą krizę.

Ištekliai ir rekomendacijos

- 1 pamoka: Nuotykiais pagrįstų mokymosi patirčių kūrimas
- 6 pamoka: Istorijų pritaikymas skirtingiems mokymosi stiliams ir amžiaus grupėms (16–26 metai)
- 7 pamoka: Jaunimo grupių diskusijų ir problemų sprendimo užduočių moderavimas
- 3-ioji Seka: Pagrindinio veikėjo „Klimato herojaus“ kūrimas

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

Bendrai finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir tai nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Jaunimo reikalų agentūros požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei dotaciją teikianti institucija negali būti laikoma už juos atsakinga.

Projekto numeris: 2024-2-LT02-KA220-YOU-000293123

Visas turinys yra pagal CC BY-NC-SA 4.0 licenciją